

AK / Saajoranta Rami

14.12.2022

FINGRID OYJ:N NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 4/2022

Aika	maanantai 5.12.2022 klo 9:00–14.00	
Paikka	Hotel Haven, Unioninkatu 17, Helsinki ja Teams-etäyhteys	
Läsnä	Kristian Gullsten Lauri Laine Markus Lehtonen Mikko Lepistö, pj Heikki Peltomaa Jouni Pylvänäinen Jukka Toivonen Esa Ukkonen Jussi Jyrinsalo Jukka Ruusunen Asta Sihvonen-Punkka Rami Saajoranta, siht.	Napapiirin Energia ja Vesi Oy Valkeakosken Energia Oy Helen Sähköverkko Oy SSAB Europe Oy wpd Finland Oy Kymenlaakson Sähköverkko Oy Vantaan Energia Oy Stora Enso Oyj Fingrid Oyj Fingrid Oyj Fingrid Oyj Fingrid Oyj
Etänä	Juha Keski-Karhu	Väre Oy
Poissa	Mikko Halonen Stefan Damlin Pirita Mikkanen	S-Voima Oy Vaasan Sähkö Oy Metsä Board Oyj

1 Kokouksen avaus, läsnäolijoiden ja asialistan toteaminen

Puheenjohtaja Mikko Lepistö avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleeksi. Todettiin läsnäolijat ja hyväksyttiin asialista.

2 Edellisen kokouksen muistio

Johtaja Jussi Jyrinsalo kävi lävitse edellisen kokouksen muistion. Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3 Ajankohtaiskatsaus Fingridin toimintaan

Fingridin toimitusjohtaja Jukka Ruusunen piti katsauksen yhtiön ajankohtaisiin asioihin.

Markkinatilanne on hyvin poikkeuksellinen, ja keskustelua herättävät niin sähkön hinta kuin riittävyys. Markkinatilanteesta johtuen pullonkaulatuloja on kertynyt ennätyskorkea määrä, mutta samaan aikaan myös Fingridin markkinaehtoiset kustannukset ovat kasvaneet nopeasti. Energiaviraston päätöksen mukaisesti pullonkaulatuloja on käytetty näiden kulujen kattamiseen. Lisäksi Fingrid jättää perimättä kantaverkkomaksuja kuluvan vuoden

AK / Saajoranta Rami

14.12.2022

joulukuulta, sekä tulevan vuoden tammi-, helmi- ja kesäkuulta. Suunnitelmissa on jättää perimättä kantaverkkomaksut yhteensä kuuden kuukauden ajalta vuoden 2023 aikana.

Fingrid on myynyt omistuksensa Nordpoolista. Pörssitoiminta on kilpaillun liiketoiminnan alaista toimintaa, eikä Fingridin strategiaan luonnollisena monopolina kuulu kilpaillun liiketoiminnan omistaminen.

Sähkönkulutus on laskenut viime kuukausina yritysten ja yksityisten kotitalouksien säästötoimien seurauksena. Vapaaehtoisella sähköjärjestelmän tuella pyritään ehkäisemään sähköpulatilanteita. Tavoitteena on löytää noin 500 MW vapaaehtoista joustopotentiaalia yrityksiltä ja julkiselta sektorilta. Sähkön riittävyyden osalta kantaverkkoyhtiöt ovat tiivistäneet yhteistyötään. Sähköpulaviestintä on kolmiportaista, ja siinä tavoitteena on, että vapaaehtoisilla toimilla pystyttäisiin varsinainen sähköpula välttämään, eikä sähkökatkoihin tarvitsisi mennä.

Fingrid on valittanut Suomen ja Ruotsin välisiä pitkän aikavälin hintasuojausmahdollisuuksia koskevasta ACERin päätöksestä, sillä Suomen markkinatoimijoiden enemmistön näkemyksiä ei huomioitu päätöksessä.

Kantaverkon investoinnit etenevät hyvällä vauhdilla. Metsälinja on valmistunut, ja Länsirannikolla on valmistunut Huittinen-Forssa-yhteys. Nämä helpottavat tuulivoiman liittämistä.

Esityksen pohjalta virisi keskustelu, jossa esiin nousi mm. seuraavia kommentteja:

- Hyvää kriisiä ei kannata hukata.
- Kriisin jälkeen on elvytettävä johdannaismarkkina. Jatkossa suomalaisten pitää olla aktiivisia, ja ideoida, miten johdannaismarkkinaa voidaan rakentaa.
- Sähköpulan mahdollisuudesta tulee puhua, vaikka pula saataisiinkin vältettyä. Toimiin pitää saada koko yhteiskunta mukaan. Tilannetta ei voi ratkaista Fingrid eikä tuotanto yksin, vaan koko markkinan tulee olla yhdessä.
- Teollisuudella pitää olla usko siihen, että markkina hinnoittelee hinnat oikein, riittävä kate mutta ei nykyisenkaltaista tilannetta. Nyt ei uskalla investoida kulutukseen, jos ei samalla investoi tuotantoon. Yksi hinta-alue on tässä tärkeässä roolissa. Pienellä hinta-alueella likviditeetti ei riitä ja jo yksi suuri vedyn tuotantolaitos voisi muuttaa hinnan korkeaksi.
- Kilpailun näkökulmasta siirtoyhteydet ja mahdollisimman suuren markkina-alueen edistäminen on kaikkien sähkökäyttäjien etu. Ei pelkästään teollisuuden. Aluehintaeroja vastaan suojautumisen keinoja tulee kehittää.
- Tässä vaiheessa Datahub on vielä lisännyt manuaalista työtä asiakkaalla. Toiminnan vakiinnuttaminen on tärkeää. Fingridin on syytä rummuttaa Datahubin etuja, sillä sen päälle voi rakentaa uusia palveluita.

AK / Saajoranta Rami

14.12.2022

4 Sähkömarkkinoiden kehitysasiat – EU, Pohjoismaat ja Suomi

Fingridin varatoimitusjohtaja Asta Sihvonen-Punkka piti katsauksen sähkömarkkinoiden kehityshankkeista.

Koko Euroopan energiamarkkinoilla on ollut suurta turbulenssia koko vuoden ajan. EU:ssa on valmisteltu kolmea kokonaisuutta:

1. Sähkön hinta-asetus, joka on täytäntöönpanovaiheessa. Tavoitteellinen arvo on sähkökulutuksen laskeminen 10 %:lla ja kulutushuippujen osalta vielä 5 %.
2. Hintakatto sähkötuottajille. Suomessa ehdotus tässä vaiheessa 33 % siitä, mikä ylittää 5 % tuoton omalle sitoutuneelle pääomalle. Lausuntoaika tästä on vielä menossa. Tämä ei sotkisi markkinoiden toimintaa, vaan olisi yksi tapa toteuttaa ns. windfall-veroa. Ruotsissa on ilmoitettu, että hintakaton toteutus siirtyy maaliskuulle. Hollannissa raja on asetettu 135 eur tasolle. Komissio ajaa kaasun hintakatoksi 275 EUR/MWh. Kaasun ja sähkön välillä on hintakytkös; Katto astuisi voimaan, kun hinta olisi tuolla tasolla muutaman viikon ajan. Tästä pitäisi saavuttaa ratkaisu 14.12. mennessä.
3. Markkinamalli. White paperissa tullaan esittelemään eri vaihtoehtoja. On tärkeää, että markkinoilla on sekä lyhyen aikavälin signaaleja, jotka mahdollistavat joustot, ja pitkän aikavälin signaaleja, joita tarvitaan investointeihin.

Pohjoismaisten hankkeiden kanssa on haasteita. Siirtoihin perustuva laskenta (flow-based) on ollut jo vuosia kehityksessä. Nykyisessä mallissa markkinoille ilmoitetaan maksimi rajakapasiteetit. Flow-based-menetelmässä markkinoille ilmoitetaan myös tarjousalueiden väliset riippuvuudet sekä sisäiset rajoitteet, joita on satoja. Ulkoinen rinnakkaisajo mallilla ollut käytössä maaliskuusta asti. Siirtoihin perustuva laskenta lisää toivottavasti todellisia siirtoja ja sitä kautta verkon käyttöä ja sosioekonomisia hyötyjä. Vaikka rinnakkaisajo on ollut käytössä, markkinatulosten laskentamalli vikaantui kesällä, eikä tuloksia ole saatu laskettua sen jälkeen. Viranomaispäätöksen perusteella laskentaa tulee tehdä 12 kuukautta ennen mallin käyttöönottoa, jotta markkinatoimijat oppivat miten malli toimii, ja näin ollen käyttöönotto voi tapahtua aikaisintaan vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä. Viivästyksellä on vaikutusta myös muihin markkinakehityshankkeisiin. Suomessa menetelmän muutos ei tule vaikuttamaan merkittävästi kapasiteetteihin.

aFRR eli automaattinen taajuudenhallintareservi sen sijaan on edennyt positiivisesti. Fingrid on simuloinut markkinavaikutuksia, ja todennut, että vuorokausimarkkinoiden hintaa nosti enemmän se, että kaikki kapasiteetti ostettaisiin Suomesta, kuin että osa hankittaisiin Ruotsista. Pohjoismaisen markkinan käyttöönotto oli sidottu flow-based rinnakkaisajon laatuun. Energiavirasto hyväksyi ns. puolittaisen käyttöönoton. Muut maat ottavat aFRR:n yhteiset kapasiteettimarkkinat käyttöön 7.12. ja Suomi osittain 24.12. Voimme ostaa alassäätöä Ruotsin puolelta, ja muut pohjoismaiset TSO:t voivat ostaa ylössäätöä Suomesta. Tällä tavalla ei kuormiteta vallitsevaa siirtosuuntaa, ja oteta siirtokapasiteettia pois vuorokausimarkkinoilta.

Mikko Lepistö toi ilmi, että erityisesti tällaisessa tilanteessa, jossa aluehintaerot ovat suuret, aFRR:n vieminen rajalle ns. myötäsuuntaan olisi äärettömän kallis ratkaisu hoitaa asiaa.

AK / Saajoranta Rami

14.12.2022

Mari ja Picasso -reservimarkkina-alustat ovat jo käytössä Euroopassa. Fingridillä on poikkeamapäätös käyttöönotosta kesään 2024 asti. Ennen käyttöönottoa on pohjoismaisella markkinalla tehtävä säätöprosessin automatisointi ja siirytävä säätösähkössä 15 minuutin markkina-aikayksikköön, sillä sekä Mari että Picasso perustuvat tähän. Toimijoille mFRR muutos ei käytännössä näy kuin uutena 15 min jaksona. Kantaverkkoyhtiö arvioi säätötarpeita ja tekee säätötarjoukset aluksi pohjoismaiselle alustalle, ja jatkossa Mariin ja Picassoon. Säädot tehdään nyt vielä manuaalisesti, jatkossa algoritmi tekee valinnan. Kotimaisessa referenssiryhmässä on keskusteltu, että Fingrid voisi liittyä Picasso-alustalle joka tapauksessa, vaikka muille pohjoismaisilla yhtiöillä tulisikin viivästyksiä. Tätä vielä arvioidaan ja kuullaan asiasta markkinatoimijoita.

Ns. bidding zone review, eurooppalainen tarjousalueselvitys on käynnissä. Selvitystä tehdään yhdessä muiden pohjoismaisten kantaverkkoyhtiöiden kanssa. Muutoksia tarkastellaan nyt Ruotsin osalta. Suomessa ei ole rakenteellisia rajoituksia, jotka edellyttäisivät vaihtoehtoisten hinta-aluejakojen selvittämistä. Ruotsissa tutkitaan kolmen tai neljän alueen mallia, ja meidän kannaltamme näissä on eroja siinä, mihin alueeseen FennoSkan-tasasähköyhteydet kytkeytyvät. Ehdotuksen mahdollisista muutoksista tekevät jäsenvaltioiden ministeriöt. Jos prosessissa ei saavuteta yhteistä ratkaisua, tekee komissio päätöksen. Uusi tarjousaluejako voisi tulla voimaan aikaisintaan 2025.

Suomessa reservimarkkinat ovat erityisen kehittämisen kohteena. Aiemmin ostettiin tiettyjä reservejä myös Venäjän suunnalta. Nyt OL3 lisää reservien tarpeita, samoin tuulivoiman merkittävä kasvu. Fingrid järjestää 8.12. tilaisuuden tuulivoimatoimijoille, jossa tuodaan esiin reservimarkkinoiden ansaintamahdollisuuksia ja kuullaan toimijoiden näkemyksiä mm. markkinoille tuloa haittaavista asioista. Reservimarkkinat olisi hyvä ottaa huomioon jo hyvin aikaisessa vaiheessa investointeja suunniteltaessa ja sopimuksia tehdessä.

5 Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset ja johtopäätökset

Johtaja Jussi Jyrinsalo kävi lävitse Fingridin asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset. Fingrid toteutti vuosittaisen asiakastyytyväisyysmittauksen elo-syyskuun vaihteessa. Tämän vuoden asiakastyytyväisyysmittaukseen saatiin 228 vastausta vastausprosentin ollessa 30 %.

Asiakkaiden tyytyväisyys Fingridin tuottamiin palveluihin oli edelleen hyvällä tasolla. Net Promoter Score -suositteluindeksi eli Fingridin tapa toimia asiakkaiden kanssa nousi +50:een (+41 v. 2021). Suosittelijoiden osuus kasvoi 9 % edellisestä vuodesta. Neuvottelukunnan jäsenet olivat vielä muita tyytyväisempiä, ja heidän osaltaan NPS oli +83. Asiakkaiden antama NPS vaikuttaa kaikkien fingridilaisten palkitsemiseen.

Sähkökäyttäjät olivat tyytyväisin asiakasryhmä (+65), ja verkkoyhtiöt vähiten tyytyväisiä (+46). Palveluiden osalta Datahubin asiakkaat ovat tyytymättömiä (+27), mutta parannusta oli kuitenkin +12 edellisestä vuodesta.

Palveluiden vastaaminen asiakkaiden tarpeisiin sai asteikolla 1-5 arvosanan 4,05 (viime vuonna 3,96). Parantuneiksi osa-alueiksi koettiin erityisesti häiriöselvitykset ja avoin

AK / Saajoranta Rami

14.12.2022

sähkömarkkinadata. Heikennystä koettiin tapahtuneen reservimarkkinoiden, tasepalveluiden ja Datahub-palveluiden osalta.

Työskentely Fingridin asiantuntijoiden kanssa koettiin erittäin positiiviseksi, ja tulokset olivat nousseet kautta linjan. Parhaiksi osa-alueiksi koettiin asiantuntijuus ja palveluhalukkuus, ja avoimissa palautteissa kiiteltiin eri asiantuntijoita. Merkittävää parannusta oli tapahtunut ratkaisukyvyssä ja asiakkaan tarpeiden ymmärtämisessä, tosin avoimissa palautteissa toivottiin näihinkin edelleen parannusta. Avoimet palautteet ovat Fingridille äärimmäisen tärkeitä, sillä ne tarjoavat selkeitä kehityskohteita omaan toimintaan. Keskusteltiin siitä, voisiko valittuihin avoimiin palautteisiin pyytää vielä tarkentavia kommentteja varsinaisen asiakastytyväisyyskyselyn jälkeen.

Fingridin rooli hiilineutraalin Suomen toteuttamisessa on merkittävä ja yhtiön toiminta koko yhteiskunnan hyväksi nähtiin arvosanan 4,35 arvoiseksi (viime vuonna 4,30). Fingrid kehittää verkkoa sähköjärjestelmän ja -markkinoiden toimivuuden kannalta, ei maksimoidakseen verkon tasearvoa.

Asiakastytyväisyyttä seurataan myös asiakkaiden kanssa käytävissä kehityskeskusteluissa, sekä keräämällä palautteita CRM-järjestelmään.

6 Neuvottelukunnan vuosi: kokemukset ja kehitysideat

Rami Saajoranta esitteli neuvottelukunnalle ennen kokousta tehdyn palautekyselyn tulokset. Vastauksia oli saatu seitsemältä jäseneltä.

Kysymys "Voin suositella Fingridin tapaa toimia neuvottelukunnassa (NPS)" kuusi vastaajaa antoi arvosanaksi 9 tai 10 ja yksi arvosanan 7 tai 8, jolloin NPS-numeroksi tuli +86.

Toimikuntatyön vahvuuksista saatiin seuraavia kommentteja:

- Kokouksessa on aina ajantasaiset aiheet ja kokous on viety läpi hyvässä keskusteleavassa ilmapiirissä.
- Erittäin hyvin valmistellut kokonaisuudet. Hyvin pysytty aikataulussa ja aiheet ajankohtaisia.
- Laaja kattaus eri asiakas- ja sidosryhmiä mukana työssä; hyvin valmistellut ja pohjustetut esitysmateriaalit.
- Ajankohtaisia asioita, avointa keskustelua ja monipuolisia näkökulmia eri asiakasryhmistä.

Toimikuntatyön kehityskohteiksi saatiin seuraavat palautteet:

- Vuorovaikutteisuutta on ollut jo nykyisellään, sitä voi kuitenkin vielä lisätä.

AK / Saajoranta Rami

14.12.2022

- Neuvottelukuntaan voisi tuoda myös vaikeampia kysymyksiä jäsenten pohdittavaksi. Esimerkiksi keskustelua siitä, mitkä asiat kannattaa ratkaista markkinoiden avulla ja mitä taas ei.
- Vuorovaikutteisuuden lisääminen on aina haaste, mutta siinäkin minusta onnistuttu hyvin.

Tärkeimmäksi asiaksi toimikuntatyössä koettiin seuraavat asiat:

- Tiedon jakaminen tilanteesta, Fingridin tilanteen ja roolin ymmärtäminen sekä oman toimialan viestien tuominen toimikuntaan.
- Laajentaa näkemystä mihin kaikkeen Fingridin toiminta vaikuttaa ja kuinka laajat sidosryhmät sillä on. Parantanut kokonaisuuden hahmottamista sekä tulevaisuuden visiota.
- Se, että pääsee mukaan tuomaan oman toimialan terveiset ja näkemykset kantaverkkoyhtiön keskeisimmällä asiakasfoorumilla.
- Rakentava ja avoin keskustelu.
- Informaation kulku molempiin suuntiin, ja sen mahdollistama ennakointi.

Vuoden 2023 kokouksiin toivottiin seuraavia asioita:

- Edelleen ajankohtaiset aiheet.
- Sähkön riittävyyden varmistaminen. Voiko FG tehdä jotain asialle?
- Investointien toteuttamisen mahdollistaminen.
- Visio ja strategian toimeenpanon edistäminen.
- Huoltovarmuus ja varautuminen käytännössä.
- Fingridin kohteeseen tutustuminen.
- Tehopulan riskin pienentäminen, tukkumarkkinasäännöt ja koko ketjun kokonaiskuva asiakkaisiin saakka.
- Mielestäni FG on onnistunut melko hyvin nostamaan tärkeimmät ajankohtaiset asiat kokousten asialistalle, joten luotan FG:n harkintaan tässä asiassa.

Keskustelussa todettiin, että esitykset ovat synnyttäneet aktiivista keskustelua, ja toivottiin, että sama jatkuu myös tulevaisuudessa. Puhuttiin myös siitä, että Fingridin esiintyjät voisivat miettiä etukäteen, mihin asioihin haluaisivat vastauksia asiakkailta.

AK / Saajoranta Rami

14.12.2022

7 Muut asiat

Johtaja Jussi Jyrinsalo esitteli vuoden 2023 neuvottelukunnan kokoonpanon. Uusia jäseniä kaudelle 2023-2025 ovat Jouni Haikarainen (Lahti Energia Oy), Petra Lundström (Fortum Oy), Pertti Menonen (PKS Sähkönsiirto Oy) ja Jyrki Tammivuori (Caruna Oy).

Vuoden 2024 loppuun jäseniä ovat Stefan Damlin (Vaasan Sähkö Oy), Juha Keski-Karhu (Väre Oy), Lauri Laine (Valkeakosken Energia Oy) ja Pirita Mikkanen (Metsä Board Oy).

Vuoden 2023 loppuun jäseniä ovat Heikki Peltomaa (wpd Finland Oy), Kristian Gullsten (Napapiirin Energia ja Vesi Oy), Mikko Halonen (S-Voima Oy) ja Esa Ukkonen (Stora Enso Suomi). Heikki Peltomaa tulee toimimaan myös neuvottelukunnan puheenjohtajana vuoden 2023 ajan.

Lopuksi Jussi Jyrinsalo ja Jukka Ruusunen kiittivät aktiivisesta osallistumisesta neuvottelukunnan nyt jättäviä jäseniä Mikko Lepistö (SSAB Europe Oy), Jouni Pylvänäinen (Kymenlaakson Sähköverkko Oy), Markus Lehtonen (Helen Sähköverkko Oy) ja Jukka Toivonen (Vantaan Energia Oy). Jukka kiitti Mikkoa erityisesti aktiivisesta puheenjohtajuudesta ja neuvottelukunnan matkakokouksen järjestämisestä.

Loppupuheenvuorossaan Mikko Lepistö kiitti neuvottelukuntaa, jossa keskustelu on aina ollut rakentavaa, ja toivoi, että samanlainen keskusteluilmapiiri jatkuu myös tulevaisuudessa. On tärkeää pitää Suomi jatkossakin houkuttelevana investointikohteena, missä sähkön riittävydellä ja hinnalla on iso merkitys. Kantaverkolla puolestaan on keskeinen rooli kasvun mahdollistajana ja toimivien sähkömarkkinoiden perustana.

Muistio hyväksytty:

Heikki Peltomaa
Puheenjohtaja

Rami Saajoranta
Sihteeri